

Te Toa Takitini

(I tipu ake i roto i Te Kopara)

Ko te Kopara na Te Pipi-wharauaroa

Ko Te Pipi-wharauaroa na

Te Kupu Whakamarama o te tau 1898.

Registered at the G.P.O as a Newspaper.

NAMA 3

HASTINGS

OKEPOTA 1, 1921

Nga Kaupapa o te Pepa.

Irite te tangata ki te Atua i tetahi ahuatanga, ara i te kupu o te Rawiri e ki ra:—"Me whakaae ki te Toko-torutanga: otia kua e wehea te Kotahitanga." Kei te mohio a tatou tamariki ki nga tohu o nga pukapuka a te Y.M.C.A., ara ki te tohu tapatoru e kua nei he "triangle." Ko tera tohu hei whakamahara ki nga wahi e toru o te tangata, ara ki te tinana, ki te hinengaro ki te wairua otia kotahi tonu aua mea e toru, ara he tangata. Ko nga kaupapa enei hei whakapiki ma "Te Toa Takitini." Kaore te tangata e tipu tika mehemea ko te tinana anake hei whakatipu mana. Kaore hoki he painga mehemea ko te matauranga mo te taha ki te hinengaro anake hei manaaki ma tatou. Kaore hoki e rite te tau mai o te waka mehemea ko te taha wairua anake hei mahi ma tatou. Ka titaha te waka. E toru nga wahanga o te tangata. Enei wahanga e toru me whakatipu katoa ka rite ai tatou mo nga huarahi o tenei ao tae atu hoki ki te ao wairua e kua ai tatou "he tangata whenua," mo tera wahi. I roto i nga korero o ta tatou pepa tera ano nga wahi kua whakaritea mo te taha ki o tatou tinana, tera ano hoki mo te hinengaro, tera ano etahi wahi ka pa ki te taha wairua. Ka uru enei kaupapa e toru ki nga kape katoa o Te Toa Takitini. Ko te whakaaro nui kei roto i nga mahara o nga kahautu o ta tatou pepa, he whakapiki i te iwi Maori. Kaore nga kupu tawai, whakato, takahi raua i etahi o tatou e whakaaetia ki tenei pepa. Engari ano nga kupu whakaae mo nga pohehetanga, me nga whakaaikatika.

No reira e nga hoa kia kaha ra ki te awahina mai i tenei taonga a tatou. Waiho mai ma nga Erite e whakaae o te wahi hei perehi, me te wahi hei whakarere o nga korero. E koro ma, manaakitia mai ta tatou pepa ki nga korero nunui kei nga papa-kikokiko e manamana kei tere to koutou haere, a ka ngaro ena matauranga. E

nga hoa i puta atu i roto i nga kura, kia rangona ra o koutou reo arahi i te iwi ki te huarahi o te pai o te ora. Ina te karere hei mau i to reo pai, i to reo manaaki, i to reo whakaora, ki tena marae ki tena marae, ko "Te Toa Takitini."

Kupu whakarite:— E kumekume ana te tangata tiaki i nga riwa (lever) mo te tereina nui i tetahi o nga taone o Tiamana. Kua tata mai taua tereina ki te teihana. Tana tirohanga ki te raina ka kite atu ia i tana tamaiti pakupaku e tu ana i runga i te raina. Kaore he raima hei rerenga atu mona ki te hapai mai i tana tamaiti. Katahi ia ka aue atu ki tana tamaiti "takoto ki raro."

Rongo tonu te tamaiti, ka takoto. Ka rere te tereina i runga i te tamaiti. Katahi te papa ka rere atu i te pahitanga o te tereina. Rokohanga atu te tamaiti e takoto ana, kaore rawa he wahi ona i whara. I ora ai na tana whakarongo. Mehemea i turi kua mate. He ora mo tatou ki te whakarongo ki te reo o to tatou Matua i te wahi ngaro.

Nga Reta Tuku Mai

Ki te Etita o Te Kopara.

Tena koe,

I runga i nga tono a nga kai ta i Te Kopara he nui aku korero i tuku ai kia taia, he korero he mea ata hurihuri na toku ngakau a ki toku whakaaro iho hoki he korero tika na reira kahore oku whakaaro ki te whakautu i nga whakahahe a te tangata otiia e mea ana au ki te whakautu i nga korero a T. Renata i te Nama 1 o Te Toa Takitini. Kaore he whakahahe a toku hoa a T. Renata mo aku korero mo nga mahi me nga tikanga a Ratana. E whakaae ana pea ia he tika ana korero kua kite ano hoki ia i ana mahi a Ratana. Ko taku tino korero kaore he merekera i kitea e au engari pea a T. Renata kua kite merekara. Ko te rongoro te merekara kaore i rikarika engari ko te kite kaore. E tono ana a T. Renata kia haere au a te Kirihimate kia kite a kanohi i a Ratana. Kua kite ke au i a Ratana engari ko te mea kahore ano au kia kite ko ana merekara. Hei te Kirihimate rawa ranei puta ai nga merekara? Ko te tino whakahahe a T. Renata he kore noku i korero he kanohi he kanohi ki a Ratana me te mea nei e penei ana ia e ngau-tuara ana au. Ana aku korero kua toha-tohaina ki nga wahi kotoa, he korero i te ra e whiti ana. I te wa i kite ai au i a Ratana i a ia anake te takiwa a haere

noa ia. Tetahi kia kite pea au i ana mahi kia rongō i ana kupu ka whakatakoto ai i oku whakaaro—kia ai he takiwa hei hurihuritanga ma te ngakau. Ko aku korero i tuhituhi ai ehara i te mea ki a Ratana engari ki nga tangata, katoa a heoi ano te huarahi ngawari hei whakaaturanga i aku korero ko Te Kopara. Me he mea he teka aku korero whakaaturia te teka mehemea ia he tika he aha i whakahengia ai?

Heoi ano—Na R. T. Kohere.

Waimarama,

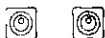
Ki te Etita,

Hepetema 6th, 1921.

E hoa tukua atu enei korero kia mauria atu e ta tatou pepa ki nga marae katoa o nga motu e rua nei, Aotearoa me te Waipounamu. E nga iwi e nga hapu i runga i te mea kua kite pu ahau i te taumahatanga kua eke kei runga i to tatou whanaunga i a Wiremu Ratana, ara kei runga i a tatou kei te hunga e kawana ana i o tatou mauitanga ki Ratana. E whakapaua ana e ia tona oranga whaka-te-tangata ki te tango kai mo te marae. No reira me kaha ta tatou titiro whanui ki tenei kupu e whai ake i raro iho nei. "Ko te patu ki tetahi ringa, ko te whakapuru ki tetahi ringa." Ko aku hapu kua awhina i tenei take.

Heoi. Na to koutou hoa i runga i te rangimarire. —

T. RENATA.

(He reta tenei i tukua mai e to tatou kaumatua e Paratene Ngata ki te manu nei ki te Kopara kua topea nei ona parirau e te Kau-matua nei e Te Whakaaro-kore. Kei te pai ma aku e hapai He Toa Takitini, kei te whanui o koutou tuara hei hapai. He reo no o koutou morehu kaumatua koia ka hikitia atu nei).

Ki te Etita o te Kopara.

Tena koe,

Tangi ana te ngakau ki nga kupu poroporoaki tae rawa ki tenei kupu "Kua tae tatou inaianei kei te wehenga o nga rori, ka haere koutou i ta koutou na haere ka haere ahau i taku." Ano te ahua ko to haerenga atu tena e ngaro atu ai koe ki te motu i Hauturu noho moke mai ai. Haere atu ra e Manu ki roto i nga riu maha o Heretaunga hei manaki i a koe, haere ra! He aitua nui no te Rau! Ka rua ona taonga nui i rauhi ai i nga tau maha ka hori ake nei a kua maunu atu kei waho i tona poho i tenei ra. Otira kua

tohia ia i roto i tenei ra hei whaereere hei awahi i nga tamariki wahine hei parekerekere whakatupu tangata ki te ao. Kaati mo tena. Ora ana taku ngakau i taku kitenga iho i nga korero a R T K i roto i te Kopara Nama 89, he korero marama he korero tika hoki Ko tooku hiahia tena kia nui nga tangata matua e eke mai ki runga i taua take ata whiriwhiri ai. E ki ana a Te Reweti ko te tino take i kino ai te reo Maori he kore e ata whakaakona i nga kura e ata whakaakona ranei e nga matua ki a ratou tamariki. He tino korero marama tena ma nga matua ma nga Kai-tiaki e whakarite tenei take i tenei wa ano, ara kia tahuri nga matua ki te whakarite ki te ako i te korero Maori ki a ratou tamariki. Mo te taha ki nga kura, me tohe tatou katoa kia akona te reo Maori ki roto i etahi Kura Mihinare pera me Te Aute me Hukarere me Waerengahika me era atu kura penei me Tipene me etahi atu kura ranei. E patai ana ahau "He aha ra i huna ai te reo rangatira i te Iwi Maori? i kore ai e akona ki te Iwi Maori ano. He mate nui tenei no te Iwi Maori he mate he noa iho, kaore he hana, na a tatou pakeha mo iho pea i peehi kia kore e akona. E pouri ana ano ahau mo tetahi putake i mahue i a Te Reweti. He Maori tonu te tangata ko ona whenua i heke mai i roto i tona taha Maori, ka haere ki te tonu ki te Kooti kia kiia ia he tangata pakeha ko ona whenua kia whaka-pakehatia. He tohu enei hei kitenga iho ma ratou ko te Maori ano kei te takahi i tona Maoritanga me ona take Maori. Kaore pea he tangata i te whakaha mo te ako i te tamariki ki te reo pakeha, ko ahau anake. Ko taku whakaha he whakarere no ratou i te korero Maori a ka korero i te reo pakeha anake, kia ratou Maori ano. Na taua ahua tonu tetahi i mahue ai te reo Maori He tino kaupapa marama ta nga tupuna i whaka-maori ai i nga ingoa o nga taonga maha a te pakeha. I whakae ratou i runga i te tangi o te reo pakeha a mau tonu iho hei ingoa maori mo ana taonga. Ko nga tangata fito waiata he tohunga, no reira i a Tamatea e mirimiri ana i te upoko o Kabungunu i a ia e peepi ana ka whakaha taua koroua i te Oriori nei na "Ko te rite i ahau ko Maahutonga e *rauna* i te ao."

Heoi ano,

Na to koutou koroua o te Ao-Tawhito

Na Paratene Ngata.

25/8/21.

Mo te Puru me kai i te

WOODS' GREAT PEPPERMINT CURE, 1/9, 2/9 patara

Te Huarahi o Te Ora

Mo Te Iwi Maori

(Ko te reta e mau ake nei he mea tuku mai e tetahi o nga pakeha whai-whakaaro, mohio hoki ara e H. Hill, Esq. Ko ia te Kai-tirotiro tumuaki o nga kura kawana-tanga o Haki Pei i nga tau maha ka huri nei. I te tau 1919 ko ia hoki te Mea (Mayor) o te Taone o Nepia. He tangata aroha tenei ki te iwi Maori.)
Ki te Etita o Te Toa Takitini,

Tena koe.—Tenei kua tae mai ki ahau te kape tuatahi o Te Toa Takitini. He tuku atu tenei naku i aku whakamihhi mo te pai o to pepa. Ko te tumanako o toku ngakau kia kaha te piki haere o to pepa kia waiho ai ana pikaunga hei whangai i nga roro o te tangata penei me te kumara e whangai nei i te tinana. Kei te mohio koe he tangata whakaaro nui ahau mo te ahuatanga o te iwi Maori. Ka 40 nga tau inaianei ahau e kopikopiko ana i nga wahi katoa o te motu nei. Ko taku aroha kaore i te matoke ki te Maori engari kei te piki haere tonu. Na taua aroha ahau i karanga ki te rui i etahi purapura ki roto ki te maara o to pepa, a mehemea ka ata tiria aua purapura e te iwi Maori tera ano ratou e kite i nga hua o te koa o te ora mo ratou. I tenei tau e 40 ka matakitaki ahau ki nga tamariki tane, wahine, o te iwi Maori. Kua kaumatua etahi o aua tamariki ra, kua rereke te ahua. Engari kaore i rite ki ta toku hinengaro i wawata ai hei ahuatanga mo te tangata Maori. Ki taku whakaa-ro he mahi kuare te whakatahuri i te Maori kia rite tonu tona ahua ki to te pakeha. Kaore hoki he painga moku, pakeha nei, kia whakatahuritia hei Maori. Kaore e taea te whakarereke o nga toto. I nga hotera o Ingarangi tera etahi tohu kei runga i nga mahau tomokanga atu e piri mai ana. Ko te ingoa o tetahi o aua hotera ko "Moumou te Mahi." Ko te whakaahua kei runga tonu ake o taua ingoa he tangata mangumangu kei roto i te taapu wai. E rua nga pakeha kei te horoi i a ia ki te paraihe ki te hopi. Kei te mahara nga pakeha ra tera e ngaro te mangu o te kiri o te mangumangu ra i a raua. Kei raro i taua whakaahua te kupu "moumou te mahi." He kupu whakarite tenei. Kua koutou nga Maori e whai i nga ahuatanga katoa o te pakeha. Engari me whai koutou i muri i nga tapuwae o koutou matua tipuna rangatira. Ko a ratou na kupu he kupu tapu he kupu mana. Ko to ratou na ahua he tino tangata.

(Taria te roanga atu.)

Te Hinota o Waiapu.

I tu te Hinota o te Pihopatanga o Waiapu ki Nepia i te 12 o Hepetema. I roto i te whai-korero a te Tumuaki :—

1. I mihi ia ki tana Komihana ki a Atirikona Wiremu mo tona kaha ki te whakahaere i te Pihopatanga i te wa e ngaro atu ana ia i Ingarangi.

2. *Nga Minita kua mate.* I puta ana mihi mo te matenga o Mr McNickle mahita Tumuaki o Te Aute i te 1913 ki 1918. I mihi ano ia kia Ratema te Awekotuku i mate nei ki Rotorua, me Henare Wepiha i mate nei ki Te Wairoa.

3. *Nukuhanga Minita.* I whakaatu ia i te ahua mo nga minita. Kua rihaina a Reweti Kohere kua hoki ki tana paamu noho ai. Kua whakaritea a Piri Manaro mo Te Wairoa mo Nuhaka. Ko Paora Temuera kua hikitia ki Rotorua. Ko Rev W. A. Te Waaka kua hikitia ki Te Whakarewarewa. Ko Rev E. M. Eruini kua taa ki Whakatane, ko Rewi Wikiriwhi kua rite mo Tokomaru. Ko Tuahangata Pereiha te minita mo Te Puke me Tauranga. Ko Rev A. Rangī kua noho ki Takapau

4. *Atirikona.* Ko Rev Tiatetene kua whakaturia hei Atirikona mo te Porowini o Tauranga.

5. *Whakamahara.* No te wa o te pakanga ka mate a Hapata Coleman. Kua whakaarahia e tona papa he Whare-karakia ki Crownthorpe hei whakamahara mo tana tama. Ko nga tiiti o taua whare-karakia kua whakawhitingia mai ki te Poari o te Hahi.

6. *Hekeretari.* Kua whakaturia a Mr Turner Wiremu (taina o Hapata ma) hei Hekeretari whakahaere i nga moni o te Pihopatanga. He tangata pai, he tangata matau taua tangata.

7. *Te Hahi Maori.* E rua nga take hei whakaaro nui ma tatou. (a) Ko te uaua o te kitea he moni hei whakahaere mo nga mahi o te taha Maori. Ko te moni o te Tahua a Te Wiremu puta mai ai i runga i nga mahi ahuhenua, me nga mahi paamu. I te hokinga o te utu o nga hua o nga paamu, ka mate hoki taua tahua. I tenei tau ko te hawhe anake o taua Tahua ka puta mai. I te tau e takoto atu nei kaore pea e tae ki te hawhe. Katahi ano ka penei te taumaha o nga mahi mo te taha ki te Hahi Maori. Kua titiro tonu atu ki te kaha o tena pariha o tena pariha ki te whakarite i ona raruraru katoa. Ko nga paku hereni kei te putea a te Hahi e takoto ana hei awhina atu i nga takiwa Mihana. Ko nga pariha tawhito, ka waiho atu ma to ratou kaha tonu ratou e kawe haere. Kanui toku whakamihi ki te kaha o etahi pariha. I Haki Pai kei te tahuri era pariha ki

te awhina i nga wahi kei te kaha te taumaha. Tera pea e waiho ma tenei mate taumaha e whakaohoho nga pariha tawhito kia tu ai ratou i runga i to ratou kaha ake, a kia waiho nga hereni awhina i a ratou o te Tahua a Te Wiremu hei tautoko i nga takiwa Mihana, hei hora hoki i te Rongo-pai ki nga iwi maha o te ao e noho mai nei i roto i te pouritanga. (b) Ko tetahi o nga take kei te awangawangatia ko te ruarua o nga minita Maori. Kua tokoiti rawa nga Minita. Kaore i te pai taua tika-nga te whakakotahi i nga pariha e rua e toru. Engari me pehea i te kore minita. E rua nga huarahi hei whakao-ora i tenei mate. Tuatahi me whakaoho nga tamariki Maori kia mahara ai ki te turanga Minita, ara hei nga tangata e mohio iho ana he mea karanga ratou na te Wairua o te Atua mo tenei turanga. Tuarua ki te kore tonu he Maori; me rapu mai i roto i nga pakeha etahi minita mo nga Maori.

1 Kohurutanga i a Pihopa Patihana.

No te 20 o nga ra o Hepetema 1871 ka patua a Pihopa Patihana e nga Maori o tetahi o nga moutere o Meranibia ara i Nukapu. Ko te ingoa nui o tera wahi ko Santa Cruz. Ko tenei tau te rima tekau tau o te matenga o taua Pihopa. Kei te huri nga mahara o nga tangata whakaaro ki nga mahi o te whakapono ki Meranibia i tenei wa. He mihana uua tenei mo te mahi i te tawhitiwhiti o nga moutere i te nui o te utu mo te waro hei tahu i nga ahi e rere ai te tina a te "Southern Cross" ki tena moutere ki tena moutere. I pa te karanga a nga kai-whaka-haere i te Mihana kia arohatia atu ta ratou Mihana i te mea kua rahi rawa te nama kei runga i a ratou. Ko ta ratou tono kia kohia atu kia rima mano pauna i te marama kotahi. I te aroha pono o te pakeha ki nga mahi o te Hahi, tahuri ana nga pariha katoa o Niu Tireni ki te mahi tikanga e tutuki ai tana £5000 i te marama kotahi. I te 20 o nga ra o Hepetema ka eke te £5,900. Ko nga tangata kaore i whai hereni i tuku tonu atu i nga taonga, koura, hiriwa, me era atu taonga utu nui ki roto ki te pereti kohikohi. Koinei nga tohu o te mamae pono o te ngakau ki te matenga o te Ariki hei utu mo nga tangata katoa—ahakoa nga kai-kohuru o te Pihopa i Meranibia—i mate a Te Karaiti mo ratou, no reira ka whina e te pakeha ona ringi, ana kcura, ana whakakai ki roto i te pereti ohaoha mo nga mahi a te Atua. Ko te Maori kei te mirimiri tonu i ana kanohi kei te karanga "He aha tenei mahi"? He kanohi ano ona engari kaore e kite ana.

Ko nga takiwa Maori enei i whakaaro ki tenei karanga i te Pihopatanga o Waipatu:— Hukarere Kura £40. Ohaoha Moteo me Omahu £2/2/7. Ropu Aroha o Omahu Waipatu me Te Kohupatiki £100. Turanga £3. Waipatu Ohaoha 10/-. Whakatane £3/5/3. Waimarama £1/13/8. Whakarewarewa Kura Ratapu £1.

Nga Korero o Niu Tireni.

E whakaarotia ana katahi ano te tiimi whutupaoro kaha ka tae mai ki Nu Tireni ko te tiimi o Awherika e kiia nei ko nga "Springboks." Ko tenei ingoa no tetahi ahua Tia (Deer) kei te Tonga o Awherika. Ko taua tia he tere ki te oma he kaha ki te peke. Ka iwa nga pureitanga o taua tiimi i konei.

I mate a Whanganui 11 ki te 6.

I tai ki a Tararua. Kaore he paina a tetahi a tetahi.

I mate a Wairarapa 18 ki te 3.

I mate a Poneke 8 ki te 3.

I mate te West Coast (Arahura) 33 ki te 3.

I wiini a Canterbury 6 ki te 4.

I mate a South Canterbury 34 ki te 3.

I mate a Southland 12 ki te 0.

I mate a Otakou 11 ki te 3.

I mate i a Niu Tireni 13 ki te 5.

I mate a Manawatu-Horowhenua 3 ki te 0.

I mate a Akarana 24 ki te 8.

I mate a Pei o Pereti 17 ki te 9.

I mate a Niu Tireni 9 ki te 5.

I mate a Waikato 6 ki te 0.

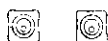
I mate a Haki Pei me Turanga 14 ki te 8.

I mate nga Maori 9 ki te 8.

I mate a Nelson me Marlborough 26 ki te 3.

I te purei whakamutunga ki a Niu Tireni i tai. Kaore he paina a tetahi a tetahi.

Kaore ano he tiimi whutupaoro i tae mai ki Niu Tireni i penei rawa te kaha me te tiimi o Awherika. Kua kore i mohiotia ko tehea te tiimi kaha o te ao katoa, engari kei waenganui i nga Springboks me Niu Tireni.

Hui Mo

Te Mahi Kati Kati Hipi

I noho te Kooti whakatika i nga mahi o nga mahi hipi i Poneke i te 25 o nga ra o Akuhata kua hori nei. I runga i te iti o te wahi e puare ana o te pepa, kaore e aru ki tenei pepa otira ko te mea ka tukua inaiane i ko te kupu i pahitia e te Ropu Mataara me te hunga kati kati i hui mai i a Hepetema 17 onga ra nei. Ko taua kupu i oti—Me mahi tonu nga hipi i runga i te whakatau a Taua Kooti Nui (Arbitration Court) a me whakaaro e nga pakeha te tautoko i te ture. (Taria te roanga.)

Nga Ratapu O Oketopa.

Oketopa 2. Ratapu 19 o te Tokotoru. Nga akoranga o tenei Ratapu mo te ngakau tawhito me te ngakau hou. E ki ana te whaki hara "Kua he matou kua marara &c." Na te ngakau tawhito tera. He pena te ngakau tawhito me te kakahu paruparu kaore e taea te horoi. No reira me rapu i te mea hou. Ma te mana o Te Wairua Tapu ka taea. Te inoi mo tenei Ra e ki ana "Tukua mai tou Wairua Tapu hei whakatika i nga whakaaro katoa o o matou ngakau." Kei te whakaatu te Rongopai i nga whakaaro o te ngakau tawhito, ara i te kupu a nga Karaipi i mea ra "E kohakohu ana tenei tangata." I a Kenehi 50:15 ka kitea nga mahi a te ngakau tawhito o nga tuakana o Hohepa ki a ia. (Korerotia te upoko) Ko te ahua o te ngakau hou kei a I Koriniti 13:4 ki 7.

Kupu whakarite:— Mehemea ki te nui nga maitai ki te taha. o te kapehu ka kotiti te tohu a te kapehu. He pera te ngakau tawhito, kei te riro i nga whakaaro o te ao. Ma te ngakau hou ka tika nga tohu. I te Tuhituhi e whakaatu ana a Paora i te rereketanga o te ngakau tawhito me te ngakau hou (17 ki 19) Ko nga hua o te ngakau hou he pono (25) kaore e tahae, ka pukumahi, ka hoatu i etahi o ana rawa ma te rawakore (28) kaore, e puta te kupu kino i te mangai (29). Te inoi a Rawiri:— Kia tiakina toku mangai e Ihowa: tiakina te tatau o oku ngutu. (Wai 44:3.)

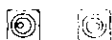
Oketopa 9. Ratapu 20. Te kaupapa o nga akoranga mo tenei Ra ko te kupu nei "kia kakama ai o matou tinana o matou wairua ki te mahi i nga mea e pai ai koe." He maha nga tangata e whanga ana kia mutu noatu te tangi o te pere karanga ki te karakia ka haere mai ai. Na te kore e kakama o te wairua tera ahua. I te Rongopai tera etahi i karangatia ki te marena engari kaore i tapoko ki roto. Kotahi i tae pohehe atu engari pana mai ana ki te pouiri i waharawa, ki te wahi o te tangihanga o te teteatanga o nga nihi. I mahara a Pita kei te kakama tona wairua ki atu ana ki tona Ariki "e pai ana ahau kia haere hei hou mou ki te whare-herere, ki te mate ano hoki." Ruka 22:23. Engari kaore i toru nga tangihanga o te tikaokao ka toru ana whakakahoretanga i tana Ariki. He tangata a Hona i karangatia ki te kauhau, na te kore kakama o te wairua oia ana. (Hona 1:1-3). He aha te kakahu marena o te Kongo-pai? Roma 13:14 me Karatia 3:27.

Oketopa 16. Ratapu 21. Te akoranga o tenei Ra ko te "Kaha mo te Karaitiana." I te Tuhituhi ka whakaatu a Paora i te huarahi e kaha ai, ara te pono hei whitiki, te tika hei pukupuku te rongopai hei hu, te whakapono hei whakangungu rakau, te ora hei potae, te kupu a te Atua hei hoari. Kei whea enei kakahu? Kei te Iriiri, kei nga karakia, kei te Hapa Tapu. E ki ana a Paora "Ka taea e ahau nga mea katoa, he mea na te Karaiti e whakakaha nei i au. Piripai 4:13.

Nga Mahita o Nga Kura Maori.

He whakamarama atu tenei kia koutou e te Iwi kia noho mohio mai ai koutou ki te ahuatanga o nga Mahita e ako nei i a koutou tamariki ia koutou mokopuna kia whiwhi ratou ki nga matauranga o te wa, mo te taha ki te tinana mo te taha ki te wairua me te taha ki te kimi i te oranga mo te tinana. I muri iho i nga marama o te kura ara i nga Rau-mati huihui ai ratou ki te rapurapu i nga tikanga e pai ake ai ta ratou mahi whakahaere i a ratou kura. He maha nga tikanga pai e kitea ana e ratou. Kotahi te putake i kitea ake e ahau a i whakamiharo hoki ahau. I penei te takoto o taua korero—E kitea atu ana te ahua kaha ahua ngoikore ranei o nga matua ki te whakahaere mui i a ratou tamariki i runga tonu i nga tamariki ara te awhina mai i nga tamariki ki te ako ki nga mahi kura ki nga mahi whakapai mai ranei i nga kaka ki nga mahi whangai pai mai ranei ki nga kai e rite ana.

He nui te marama o enei korero, otira na te marama pea i ngaro noa ai i roto i nga whakaaro, iua hoki ra tauhou ana ki enei kupu marama. Na enei tu korero na enei tu titiro ka kitea te teitei o te turanga o tenei iwi o te Mahita. Ano to ratou ahua ko ratou nga matua. E tika ana kia kiia i konei—Na runga i te ngoikore o nga matua i te kore takiwa ranei, i te pororaru noa iho ranei ki a ratou mahi i nga kaa-inga kolia ka tu ake nei te Kupu Mahita hei matua arahi i nga tamariki a tena matua a tena matua kia eke ki nga taumata teitei o te Ao e tumanakotia nei e nga Matua Whakaaro Nui kia eketia e a ratou tamariki. No te Tai-tamarikitanga o te tangata ko te kupu a Te Karaiti—Tukua mai nga tamariki nonohi ki ahau kaha hei araitia atu no nga peneti hoki te Rangatiratanga o Te Rangi.—Otira i te mea ka kaumatua ake nei ratou ko tenei kupu—Haere mai ki ahau e koutou katoa e mauui ana e taimaha ana a maku koutou e whakaokioki. Ko enei kupu whakamarama e whakaatu i te ahua o te Tai-tamarikitanga me te Kaumatuatanga, na reira ka tika ko te Matua te tuatahi ko te Ropu Mahita te tuarua. Kia pai ki nga Kai-whakaako i te hunga e tupu ake ana mo ratou nei ngara kei muu e takoto ana mai a ko te Mana Maori i roto i te Karaitianatanga ma ratou nei e pikau i muri i a tatou. Manaakitia mai a tatou Kura Mahita nga Kai-arahi i a tatou Tamariki i nga Mokopuna me te Iwi.

Mo nga Tamariki kaha te Rewharewha, me kai i te
WOODS' GREAT PEPPERMINT CURE, 1/9, 2/9 patara

Te Mahi Katikati Hipi.

E hoa ma e te hunga e mahi ana i tenei mahi i te Katikati Hipi i te mea ka tata nei nga mahi te timata he mea tika ano kia whaikupu atu kia koutou i mua atu i to koutou haerenga atu ki a koutou teihana. E whakaatu ana ahau kei te kaha rawa atu te whakahaere a te Ropu Kati Kati (Shearers Union) i nga tikanga utu mo tenei takiwa e heke iho nei a he mea pai ano kia mohio mai koutou ki te ahuatanga o nga utu a te Uniana i mua atu i ta koutou timatatanga i a koutou mahi notemea kaore e tika kia mahi koutou i te utu e iti iho ana i ta te Uniana. He tikanga pai fouu te hui mai ki roto i nga Uniana engari me matua whakahaere rawa tetahi tikanga e taea ai te whakahaere i tetahi tikanga tuturu kia mau tonu mai te mana o te maha o nga mema Maori i roto i taua Uniana. Tetahi mea ahua marama ko te whakatu i tetahi peka o te Uniana ki roto i te takiwa me ki ake e ahau i konei kia Kotahi te peka ki Hawke's Bay nei kia kotahi ki Gisborne kia peaa ano ki era atu wahi kaore ranei.

Otiira mehemea kei te nui he mea tika ano kia tu he peka mo te Uniana ki reira. Ki taku mahara kaore i tika kia whakaurua nga Maori ki roto i te Uniana o nga Pakeha notemea ko te ahua o nga Maori e rereke ana i to nga Pakeha. Ehara te Iwi Maori i te iwi haere ki te kimi mahi. Kaore te Maori e kaha ki te haere atu ki wahi ke i tona ake takiwa penei me te Pakeha. Tetahi mea nui hei ata titiro ma taton ki taku mahara me rite tonu te utu ara te hoatu utu a taua iwi tango konotaraka ki nga tangata katikati me nga tangata raubipautu. Kanui taku rongu ko etahi o taua hunga hoatu ai i te utu iti ki a ratou tangata.

He nui te whakaaro o te Ropu Mataara kia pai te puta mai o nga utu o koutou werawera. I roto i te hui a nga tangata tiaki hipi i tonoa mai nga Apiha o te Ropu Mataara kia whakaputa kupu. Kaati ko te kupu i hoatu kia ratou ko tenei—Ka whakaae matou ki te mahi i nga mahi katoa o te katikati i runga i te utu ano e tika ana. Kei te uaua nga mea katoa inaianei na reira aha koa aue noa te hunga whakaputu hipi i tenei tau me pehea nga tau maha kua hori e nui nei te utu o te wuuru i whiwhi ai koutou ko tenei ano te ahuatanga mo matou. Aha koa kite iho i te taumaha e hipoki nei i runga i te katoa ki ta matou nei ritiro ko koutou kei te mama engari ko matou ko te hunga mahi kei ta taumaha rawa atu i a koutou. Ka pai matou kia rite te mamae ara kia Fairplay. Ki te karangatia he ra hei huinga mo taton ki Hastings me kaha ki te haere mai me kore e kitea e tatou tetahi huarahi e ora ai koutou te hunga e haere ana ki te mahi hipi. Kia ora ra! Kia Mataara!—P.H.T.

Te Ora Me Me Toa Takitini Akuhata Me Hepetema.

Te Ingoa	Te Kainga	Te Utu	Te Wa E Mutu Ai
Uru Davis	Torere	10/-	Oketopa 1920
Miss Grant	3 Breakwater rd. Npr.	6/6	August 1922
Mrs Riri Potaka	Pakowhai	6/6	" "
Tahu Wiremu Ratana	Ratana	6/6	" "
M. Johnson, Esq.	Hastings	10/-	" "
Tuahe Renata	Waimarama	13/6	Awhina mo te Pepa
Tomasa Ihaha	Porangahau	13/6	" " "
Tomasa Ihaha	Porangahau	6/6	August 1922
D. B. Kerr, Esq.	Waipukurau	6/6	" 1920
E. McLeod	Port Awanui	6/6	" 1922
Te Haruku	Patangata	6/6	" 1922
Timoti Towhare	Waimarama	21/6	October 1922
Tauhine Renata	Waimarama	11/6	" "
D. Scannell, Esq.	Hastings	6/6	September 1922
D. Scannell, Esq.	Hastings	13/6	Awhina mo te Pepa
Piripi Rairi	Rangatukia	21/6	December 1922
Huri Korimete	Rangatukia	11/6	Hune 1922
Kereti Turci	Rangatukia	6/6	Hanurere 1921
E. M. Eruini	Whakatane	6/6	Akuhata 1922
E. M. Eruini	Whakatane	13/6	Awhina mo te Pepa
Barlow Tutaki	Porangahau	6/6	August 1922
Pongi Tutaki	Porangahau	6/6	" "
Pongi Tutaki	Porangahau	13/6	Awhina mo te Pepa
Cannon Pahewa	Te Kaha	6/6	Aug. 1922
Whaka Parakau	Lotten Point	6/6	Mei 1921
Wi Tupaea	Lotten Point	6/6	Aug. 1922
Rutene Takina	29 Kaiti Esplanade	6/6	Aug. 1921
Mrs F. Smith	Puha Gisborne	26/-	Dec. 1924
Rota T. Houia	Port Awanui	6/6	Sept. 1922
Paki Ohuka	Ruatorea	6/6	April 1922
Tamati Pewhairangi	Tokomaru Bay	6/6	Jan. 1920
Rev. W. G. Williams	Wanganui	10/-	March 1923
C. Ellis, Esq.	Hunterville	10/-	Sept. 1922
Rev. M. T. Taurere	Kaikohe	5/-	Aug. 1923
Sec. Diocesan Office	Napier	6/6	Aug. 1922

Nga Ture o Te Pepa.

Kotahi putanga i te marama
Kei te tahi o nga ra ka puta atu
Ko te utu mo te pepa e 6/6 i te tau
Me tuku mai nga reta me nga moni ki Te Etita—

Te Toa Takitini,
Box 300, Hastings

Ko tukuna noatia atu te pepa mo te tau kotahi ki te tangata mana e tuku mai nga ingoa o te hunga toko-ono (me a ratou moni) kahi ki te pepa. Ko ana tangata toko-ono hei nga tangata kaore ano kia tango i te pepa i mua atu. Kia pukunui ki te whaka haere i ta koutou pepa.

Kamui nga mihi mo te tatau pepa kua tae mai no nga wahi katoa o te motu. E ko e e taata i te mihi wa te whakahaki atu. Kia ora katoa koutou mo a koutou manaaki. Mehea ena ka kaha te tuku hereni mai hei utu i nga pakaha perehi, ka honoa atu ano etahi wharangi hei whakarahi ake i te pepa.